Een dossier vol denkwerk

Het verhaal en de opbouw

Het geheim van de laatste kist is een origineel Sinterklaasverhaal voor groep 7/8, in 16 geïllustreerde A4-pagina's. Een kist met boeken heeft alleen een ster als herkenningsteken. Pip en Noor onderzoeken de bestemming. Uiteindelijk blijkt de kist bestemd voor de nieuwe leeshoek van de buurtbibliotheek.

Gebruik en differentiatie

Laat leerlingen zelfstandig werken of in tweetallen. Vraag naast een antwoord ook een berekening of denkstap. Niet elke puzzel is een sleutel voor de volgende pagina; leerlingen kunnen dus doorwerken. De mix bevat ook luchtige kijk- en taalopdrachten. Pas de hoeveelheid schrijfwerk aan het niveau aan.

Printen en materialen

Print op A4; dubbelzijdig: omslaan over de lange zijde. De antwoorden staan apart. Voor de puzzels volstaan potlood en gum. De kunstopdracht bootst linodruk na met een donkere stift of kleurpotlood; leerlingen snijden niet. De zwart-witproef bevat de omslag, rekenpagina en kunstpagina.

Pagina 2 - Eigen dossier

Naam en speurmaatje zijn eigen invullingen. De speurdersstempel is een eigen ontwerp. Bespreek hoe een eenvoudig teken toch goed herkenbaar kan zijn.

Pagina 3 - Zeker weten of vermoeden?

1. Bijvoorbeeld: **de kist heeft een ster; het hout is vochtig; op het briefje staat "24 boeken"; het onderste deel is onleesbaar.**
2. Een boekwinkel is een mogelijke verklaring, maar het briefje noemt geen adres. Ook andere plekken gebruiken boeken.
3. **De poster bij de bibliotheek heeft dezelfde ster.**
4. Eigen onderzoeksvraag, bijvoorbeeld de bezorglijst controleren of navragen wat de ster op de poster betekent.

Pagina 4 - Woorden door elkaar

In leesvolgorde van de opgegeven letterrijtjes: **KIST, KADE, STER, BRIEF, DICHT, LICHT, PAKJE, BOEK.** Controleer de antwoorden bij het bijbehorende rijtje, ook als de pagina ze in twee kolommen ordent. Ook andere correcte woorden met precies dezelfde letters, zoals REST bij TERS, mogen. De geheimzinnige zin bevat drie gevonden woorden en is begrijpelijk.

Rekenen, korting en gewicht

Pagina 5 - Rekenen op de kade

1. 24 × 36 = **864 pakjes.**
2. 936 : 24 = **39 pakjes per rit.** Controle: 39 × 24 = 936.
3. 640 : 8 × 3 = **240 pakjes.**
4. 18 × 45 = 810 vertrekken. 1.250 - 810 = **440 pakjes over.**

Pagina 6 - Slim inkopen

1. Twaalf chocoladeletters kosten 12 × € 2,40 = € 28,80. De korting is 10% = € 2,88. Te betalen: **€ 25,92.**

2. Vier marsepeinfiguren kosten € 11,00. Zes zakjes pepernoten kosten € 10,80. Samen € 21,80. Van € 25,00 krijgt Pip **€ 3,20 terug.**

3. 2 kg = 2.000 gram. 2.000 : 125 = **16 zakjes.** Inkoop: 2 × € 7,20 = € 14,40. Opbrengst: 16 × € 1,20 = € 19,20. Over na aftrek van de pepernotenkosten: **€ 4,80.** Verpakkingskosten tellen in deze opgave niet mee.

Denkvragen bij het bespreken

Vraag hoe leerlingen vooraf ongeveer schatten hoeveel Noor betaalt. Laat bij de breukopgave uitleggen waarom eerst delen door 8 en daarna vermenigvuldigen met 3 werkt. Bespreek bij de verkoop het verschil tussen alle ontvangen bedragen en het bedrag dat na de genoemde kosten overblijft.

Oplossingen van de zoekplaat

Pagina 7 - De grote pakjespuzzel

Vergelijk de bovenste afbeelding A met de onderste afbeelding B. Hieronder staan elf gecontroleerde veranderingen. Er staat geen vast aantal op het leerlingblad. Accepteer ook andere duidelijk zichtbare verschillen tussen de tekeningen.

Waar moet je kijken?

1. **Lantaarn linksboven:** het ronde handvat boven de kap ontbreekt in B.

2. **Mijter van Sint:** het dwarsbalkje van het kruis ontbreekt in B.

3. **Pips muts linksonder:** de veer is korter in B.

4. **Paard rechtsboven:** het belletje aan het hoofdstel ontbreekt in B.

5. **Chocoladeletter onderaan:** S is veranderd in M.

6. **Houten kist in het midden:** de ster ontbreekt in B.

7. **Speelgoedtrein linksonder:** één wiel ontbreekt in B.

8. **Beer in het midden:** het kleine gestikte lapje op het oor links in beeld ontbreekt in B.

9. **Boeken vóór Pip:** in B ligt één boek minder op de stapel.

10. **Trommel rechtsonder:** één trommelstok ontbreekt in B.

11. **Speelgoedzeilboot:** het kleine vlaggetje bovenaan de mast ontbreekt in B.

Tijd en logisch combineren

Pagina 8 - Op tijd bij de bibliotheek

1. 18.35 + 35 minuten = **19.10 uur.**
2. 19.10 + 10 minuten = **19.20 uur.**
3. Van 19.20 tot 19.30 = **10 minuten.**
4. 19.40 + 40 minuten = **20.20 uur.** Dat is **10 minuten vóór** 20.30 uur.

Een tijdlijn of rekenen via het hele uur is een passende aanpak.

Pagina 9 - Bezorgpuzzel

Noor: 18.00 uur, boek.
Evi: 18.15 uur, puzzel.
Pip: 18.30 uur, bal.
Sam: 18.45 uur, tol.

Uitleg: Pip en de bal liggen vast op 18.30. Sam komt later en moet dus om 18.45 bezorgen. Evi heeft de puzzel en kan niet op het eerste tijdstip komen, want dan komt het boek. Voor Evi blijft 18.15 over. Noor krijgt 18.00 en het boek. De zes aanwijzingen leveren samen precies één oplossing.

Taal, patronen en codes

Pagina 10 - Geheimzinnig gedicht

Eigen antwoord. Twee strofen van elk vier regels. In elke strofe rijmen regel 1 en 2, en regel 3 en 4 (AABB). Controleer op klank, niet alleen op spelling. Er staat minstens één vergelijking in en de bestemming wordt nog niet onthuld. Kijk ook of de regels samen iets vertellen; rijm alleen is niet voldoende.

Pagina 11 - Eigen verhaal

Eigen versie van 100 tot 140 woorden met een begin, spannend moment en einde. Minstens één personage spreekt. Dit verhaal mag afwijken van het hoofdverhaal; de opdracht vraagt expliciet om een eigen versie. Bespreek volgorde, begrijpelijkheid en passende leestekens bij gesproken tekst.

Pagina 12 - Patronen op het hout

1. **1 en 1 1/4.** Steeds 1/4 erbij. Ook 4/4 en 5/4 zijn juist.
2. **12 en 24.** Steeds verdubbelen.
3. **40 en 20.** Steeds halveren.
4. **56 en 112.** Steeds verdubbelen.

Bij een eindige rij zijn andere regels denkbaar; accepteer een andere consistente regel als de leerling die volledig kan uitleggen en de gegeven termen ermee kloppen.

Pagina 13 - Omgekeerd alfabet

De sleutel loopt van A = 26 tot Z = 1.
15 = L; 22 = E; 22 = E; 8 = S; 19 = H; 12 = O; 22 = E; 16 = K.
De bestemming is de **LEESHOEK.**
De reflectievraag heeft geen vast antwoord. Een code kan bij een speurtocht horen of bedoeld zijn als herkenbaar spel voor de ontvanger. Leerlingen mogen ook opmerken dat een gewoon adres voor echt bezorgen praktischer is.

Afronding en kunst

Pagina 14 - De laatste kist krijgt een plek

1. De boeken op het briefje, de ster op de kist en de poster, de aanwijzing over een plek in de bibliotheek en de ontcijferde bestemming passen bij de nieuwe leeshoek.
2. Een eerste idee kan onjuist of onvolledig zijn. Door informatie te vergelijken ontdekten Pip en Noor de juiste bestemming.
3. Eigen praktische oplossing: een stevig vastgebonden label, een insteekhoes of het adres ook rechtstreeks op de kist noteren.

Pagina 15 - Linodrukstijl

Linodruk is een hoogdruktechniek: de overgebleven hoge delen dragen de inkt en drukken af. De afdruk is gespiegeld ten opzichte van de plaat. De leerlingen maken in dit boekje een tekening die het uiterlijk van zo'n afdruk benadert. Er wordt niet gesneden of met inkt gedrukt. Bespreek grote vormen, vrijgelaten witte lijnen, fijne en grove arcering en het verschil tussen licht en donker.

Pagina 16 - Reflectie

Eigen antwoorden. Vraag naar een concrete denkstap of een aanpassing van de aanpak. Een leerling kan ook uitleggen dat een aanwijzing eerst onbelangrijk leek en later nuttig werd. Het afronden van het dossier is geen beoordeling op foutloos werken.

Bronnen voor de korte kunstuitleg

De uitleg is in eigen woorden opgesteld en gecontroleerd met de kunstbegrippen van musea en een nationale grafiekcollectie. Geraadpleegd op 15 november 2026.

National Portrait Gallery, "Linocut":
https://www.npg.org.uk/collections/explore/glossary-of-art-terms/linocut

Istituto Centrale per la Grafica, "Glossary of engraving techniques" (Linocut):
Glossary of engraving techniques - Istituto Centrale per la Grafica